

**Ректор Національного університету
«Одеська юридична академія»**

Олег ТОДОЩАК

герб 2025 року

ВИСНОВОК

Національного університету «Одеська юридична академія» щодо дисертації Макогін Ірини Володимирівни на тему: «Методика розслідування вбивств, вчинених через необережність», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», затвердженої Вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» № 3 від 04 листопада 2021 року

Витяг

**з протоколу засідання фахового семінару кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»
№ 2 від 9 червня 2025 року**

Присутні:

Завідувач кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності, д.ю.н., професор Аркуша Л.І.;

професор кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності, д.ю.н., професор Тіщенко В.В. – науковий керівник;

професор кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності, д.ю.н., професор Самойленко О.А.;

професор кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності, д.ю.н., професор Цехан Д.М. – головуючий на засіданні;

доцент кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності, к.ю.н., доцент Гресь Ю.О.;

доцент кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності, к.ю.н., доцент Колодіна А.С.;

доцент кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності, к.ю.н., доцент Чіпко Н.В.;

доцент кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності, к.ю.н., доцент Чумак С.П.;

асистент кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Мурашко А.С.;

аспірантка Макогін І.В.

З присутніх науково-педагогічних працівників кафедри 4 докторів юридичних наук, 4 кандидата юридичних наук – фахівці за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження Макогін Ірини Володимирівни на тему: «Методика розслідування вбивств, вчинених через необережність», поданого на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» щодо рекомендації до разового публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Слухали:

Доповідь здобувача ступеня вищої освіти доктора філософії Макогін Ірини Володимирівни на тему: «Методика розслідування вбивств, вчинених через необережність», поданої на здобуття вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Доповідач обґрунтувала актуальність обраної теми, визначила мету, завдання, методологію дисертаційного дослідження, охарактеризувала його об'єкт та предмет, виклала науково-практичну значимість роботи, надала відомості щодо впровадження результатів дослідження.

Обґрунтовуючи вибір дисертаційного дослідження, здобувач зазначає, що законодавець приділяє значну увагу кримінально-правовій охороні суспільних відносин у зазначеній сфері, виділяючи кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи, які містяться в Розділі II Особливої частини Кримінального кодексу України. Такі кримінальні правопорушення і боротьба з ними є постійним об'єктом дослідження науковців. Вбивство з необережності відповідно до КК України належить до кримінальних правопорушень, за які передбачено застосування обмеження чи позбавлення волі як виду покарання, тобто розглядається не як кримінальний проступок, а як злочин.

Шкода, завдана злочинами, вчиненими з необережності, загалом перевищує шкоду від умисних злочинів.

Тим не менш, на сьогоднішній день, злочин, передбачений ст. 119 КК України, а саме «Вбивство через необережність», залишається недостатньо дослідженим. Аналізу даного кримінального правопорушення присвячена незначна кількість наукових праць (в основному кримінально-правового і

кримінологічного напрямку), порівняно із дослідженням умисних вбивств та суміжних правопорушень. Вірогідно, це пояснюється уявленням про його меншу суспільну небезпеку ніж інших - умисних видів вбивств. Проте його не можна залишати поза увагою, оскільки вбивства, через необережність мають неабиякий суспільний резонанс, а їх наслідки мають такий же незворотній характер, як і від умисних вбивств - позбавлення життя людини. Розслідування даних правопорушень являє собою суттєву складність, пов'язану з доказуванням необережної форми вини, із встановленням всіх обставин вбивства та дійсної поведінки учасників події, з відмежуванням від інших видів кримінальних правопорушень, що посягають на життя і здоров'я особи, або від казусу.

Вказані особливості зумовлюють звернення до норм чинного кримінального законодавства та його аналізу задля чіткого визначення обставин, що підлягають доказуванню, у розслідуванні вбивств, що вчиняються через необережність, та правильної кваліфікації останніх. Разом з тим такі злочини привертають велику увагу громадськості, яка очікує швидкого, повного і неупередженого їх розкриття з подальшим справедливим покаранням винних осіб. Успіх у розкритті таких злочинів цілком залежить від професіоналізму слідчого і наявності сучасних науково обґрунтованих методик розслідувань.

Чимало наукових праць сучасних вчених-криміналістів присвячено проблемам розслідування умисних вбивств. Проте, аналізуючи літературу можна стверджувати, що з моменту проголошення Україною своєї незалежності і на даний час, включаючи дисертаційні дослідження, питанням розслідування вбивств через необережність приділялось мало уваги і, як правило, в загальному контексті методики розслідування вбивств. На теренах незалежної України, була захищена лише одна дисертація А.В. Іваниці на тему «Криміналістична характеристика та особливості розслідування вбивств через необережність» в 2015 році, яка станом на сьогоднішній день, не відповідає викликам сучасності, потребує певного вдосконалення, щоб відповідати вимогам, які постають нині перед слідчими підрозділами. У дисертації Т.О. Пакліної, «Юридико-психологічна характеристика вбивств, вчинених через необережність», захищеній у 2018 році розглядалися лише деякі психологічні аспекти розслідування таких злочинів, яких на даний час недостатньо у повній мірі, для забезпечення швидкого розслідування даних кримінальних правопорушень.

Таким чином, цілком впевнено можна стверджувати, що наявних ґрунтовних наукових досліджень з цієї проблеми на сьогодні недостатньо. Це обумовило вибір теми дисертаційного дослідження.

Метою дисертації є формування основних положень методики розслідування вбивств через необережність і розробка криміналістичних тактико-організаційних і методичних рекомендацій з проведення досудового розслідування зазначеного виду вбивств.

Для досягнення поставленої мети у дисертації вирішувались такі завдання:

- окреслити правові погляди на виникнення поняття вбивства через необережність у минулому та розуміння його сутності і форм у чинному кримінальному законодавстві України;
- показати основні змістовні проблеми стратегії і тактики у побудові криміналістичних методик розслідування для визначення рівня і підстав виокремлення окремої методики розслідування вбивств через необережність;
- визначити коло обставин, що підлягають доказуванню у розслідуванні вбивств через необережність, і вказати на значення встановлення форми вини серед даних обставин;
- з'ясувати структуру криміналістичної характеристики вбивств, що вчиняються через необережність, та показати напрями використання знань стосовно її елементів та їх зв'язків для побудови версій і пошуку слідів у розслідуванні таких вбивств;
- визначити типові слідчі ситуації на початковому етапі розслідування вбивств через необережність, тактичні завдання, які ними обумовлюються, слідчі версії і засоби їх розв'язання;
- вказати на основні положення тактики проведення найбільш характерних слідчих дій і тактичних операцій на початковому етапі розслідування вбивств через необережність (огляду місця події і трупа, допиту свідків-очевидців; пред'явлення для впізнання; освідування запідозрюваної особи) та напрями і форми використання спеціальних знань;
- з'ясувати типові слідчі ситуації подальшого етапу розслідування вбивств через необережність, вказати на тактичні завдання у відповідності до них, версії і тактико-криміналістичні засоби їх перевірки і вирішення;
- виявити основні особливості організації тактичних операцій і тактики проведення окремих слідчих дій на подальшому етапі розслідування вбивств через необережність: затримання і допиту підозрюваної особи, обшуку, слідчого експерименту; призначення і проведення судових експертиз (судово-медичних, судово-біологічних, молекулярно-генетичних, судово-криміналістичних, судово-технічних, судово-психологічних).

Об'єктом дослідження розглядаються правові та криміналістичні аспекти діяльності уповноважених осіб з розслідування вбивств через необережність.

Предметом дослідження є методика розслідування вбивств, вчинених через необережність.

Методи дослідження. Для досягнення мети дисертаційного дослідження з урахуванням об'єкта та предмета дослідження, його мети і завдань були використані такі загальні методи пізнання як діалектико-матеріалістичний, формально-логічний: аналіз, синтез, дедукція, індукція, аналогія, порівняння, абстрагування. За допомогою історико-правового і порівняльно-правового методів вивчалися питання виникнення і становлення понять злочинів, що вчиняються через необережність, сучасного розуміння таких злочинів, зокрема вбивства через необережність (підрозділи 1.1); формально-логічний метод застосовувався для класифікації криміналістичних методик (підрозділ 1.2), правильного встановлення сутності таких понять і формулювання їх визначення як окрема методика розслідування та її структура (1.2), окрема і типова слідча ситуація, для виділення спільних і окремих рис умисних вбивств і вбивств через необережність (1.3). Системно-структурний метод використовувався з метою виявлення взаємозв'язку між різними науковими дисциплінами (кримінального процесуального права, кримінального права, криміналістики) і утворення спільного погляду на поняття і зміст обставин, що підлягають доказуванню (1.2), на визначення структури криміналістичної характеристики вбивств через необережність (1.4). Метод системно-функціонального аналізу застосовувався для визначення і побудови програми розслідування вбивств через необережність на початковому і подальшому етапі розслідування (2.1 і 3.1). Конкретно-соціологічний метод використовувався для опитування працівників правоохоронних органів стосовно проблемних питань, що виникають у розслідуванні вбивств через необережність; статистичний - для узагальнення кількісних показників з питань, що відносяться до стану і динаміки вбивств через необережність.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що в дисертації вперше комплексно розглянуто і проаналізовано криміналістичні, кримінально-правові, процесуальні правові та праксеологічні проблеми розслідування вбивств через необережність, що дало змогу сформулювати окрему криміналістичну методику розслідування вказаного виду злочину, орієнтовану на вдосконалення практичної діяльності органів досудового розслідування. У процесі проведення дослідження були отримані результати, що характеризуються певною науковою новизною, а саме:

вперше:

- виокремлені спільні і відмінні криміналістично значущі риси умисних вбивств і вбивств, вчинених через необережність, що дало змогу зосередити

увагу на виявленні і врахуванні ознак таких видів вбивств та показати особливості організації і методики їх розслідування;

- запропоновано на початку розслідування насильницького злочину, що супроводжується смертю потерпілого, застосовувати базову модель розслідування вбивств, а після виявлення ознак вбивства через необережність

- окрему методику розслідування даного виду злочину;

- обґрунтовано доцільність в аналізі механізму вбивства через необережність виділення чотирьох його стадій, що впливає на з'ясування правової і змістовної сутності події, її обставин та ролі її учасників: 1) докримінальна ситуація, що утворюється і спостерігається безпосередньо перед злочинною подією; 2) поведінка та дії винної особи і особи потерпілого, що передують вчиненню злочину; 3) вчинення злочинної дії і настання смерті потерпілого; 4) дії винної особи після настання смерті потерпілого;

- визначені напрями, засоби і методи вирішення тактичних завдань в залежності від типових слідчих ситуацій на початковому і подальшому етапах розслідування вбивств через необережність;

удосконалено:

- систему процесуальних і криміналістичних засобів встановлення форми вини особи, яка вчинила вбивство або нанесення тяжких тілесних ушкоджень, що спричинили смерть потерпілого, та оцінки наявності або відсутності вини особи за сукупності всіх обставин кримінально релевантної події;

- положення, стосовно кола обставин, що підлягають доказуванню, з урахуванням таких, що підтверджують чи спростовують необережну форму вини підозрюваної особи або її винність в цілому, мотиву і мети докримінальної поведінки винної особи, а також відсутності мотиву і мети вбивства потерпілої особи;

- визначення поняття та структури криміналістичної характеристики злочинів, передбачених ст. 119 Кримінального кодексу України, акцентуючи увагу на тих криміналістично значущих ознаках, що властиві саме вбивству через необережність: даних щодо винної особи та її докримінальної поведінки, механізму та способу вбивства через необережність, обстановки злочинної події, наявності і характеру зв'язків особи злочинця і особи потерпілого, особливостей слідової картини;

- положення щодо вирішення складних завдань розслідування вбивств через необережність за допомогою не тільки окремих слідчих (розшукових) дій, а також за допомогою відповідних тактичних операцій: встановлення підозрюваної особи у масованій бійці, затримання підозрюваного «за

гарячими слідами», виявлення трупа зниклої особи та встановлення причин і обставин її смерті, розшук і затримання підозрюваної особи, що переходяться від слідства та деякі інші.

дістало подальшого розвитку:

- класифікація криміналістичних методик відповідно до їх рівней і видів, що дозволило виокремити методику розслідування вбивств через необережність як видову, а методику розслідування вбивств в цілому - як базову методику;

- теоретичні положення щодо значення встановлення наявності, форми і видів вини у розслідування подій, що супроводжуються настанням смерті потерпілої особи;

- теоретичні положення щодо виділення і їх вирішення на початковому етапі розслідування вбивств через необережність трьох стратегічних завдань: 1) з'ясування сутності кримінально релевантної події; 2) з'ясування основних обставин події та її попередня кваліфікація; 3) встановлення і затримання підозрюваної особи;

- визначення і значення типових слідчих ситуацій на початковому і подальшому етапах у розслідуванні кримінального правопорушення, зокрема в розслідуванні вбивств через необережність;

- наукові пропозиції щодо виокремлення у положеннях щодо проведення окремих слідчих дій і тактичних операцій не тільки тактичних, але й технологічних аспектів, що включають організаційно-управлінську діяльність та рекомендації з побудови типових алгоритмів у підготовці і проведенні слідчих (розшукових) дій.

Після завершення доповіді Макогін І.В. відповідала, присутніми поставлені такі запитання:

Завідувач кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності, д.ю.н., професор Аркуша Л.І. запитала, які спільні та відмінні криміналістично-значущі риси мають вбивства та вбивства, вчинені через необережність?

Макогін І.В. відповіла, що умисні вбивства і вбивства, вчинені з необережності, мають як спільні, так і відмінні криміналістично-значущі риси.

Спільними рисами є: 1) настання наслідків у вигляді позбавлення життя як одного, так і кількох потерпілих; 2) схожість у способах спричинення смерті; 3) можливі дії винуватої особи, пов'язані з приховуванням вбивства і своєї вини у ньому. Відмінність виявляється у наступному: 1) при вчиненні

вбивства з необережності завжди відсутні дії з підготовки до його вчинення; 2) у механізмі вчинення вбивства з необережності спостерігається передкримінальна поведінка винної особи, що свідчить про її протиправну самовпевненість або протиправну недбалість; 3) завжди спостерігається життєва ситуація, що впливає на рішення винної особи діяти певним чином або утриматися від конкретних дій, що призводить до настання смерті потерпілої особи; 4) відсутність у винної особи заінтересованості у смерті потерпілого; 5) відсутність у винної особи умислу на позбавлення життя потерпілого.

Настання однакового наслідку у вигляді настання смерті іншої людини, нерідко схожості у способі дій з вчинення вбивства, а іноді наявності дій з його приховування і своєї причетності до злочину значно ускладнюють процес виявлення і дослідження доказів і вирішення питання про наявність чи відсутність умислу на вбивство. Разом з тим, спостерігаються певні особливості у вчиненні вбивств з необережності, які властиві саме такому виду вбивств.

Професор кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності, д.ю.н., професор Самойленко О.А. запитала, на думку здобувача, серед яких складів кримінальних правопорушень слід відмежувати вбивства, вчинені з необережності, під час їх розслідування?

Макогін І.В. відповіла, що розмежувати такі вбивства слід з умисними, зокрема привілейованими, тобто вчиненими за обставин, що пом'якшують відповідальність (ст. ст. 115-118 КК України), а також з тяжкими тілесними ушкодженнями, що спричинили смерть потерпілого (ч. 2 ст.121 КК України). Розмежування умисного вбивства, а також тяжкого тілесного ушкодження, яке спричинило смерть потерпілої особи, з одного боку, і вбивства, вчиненого через необережність - з іншого, здійснюється за суб'єктивною стороною цього злочину, виходячи з фактичних підстав кваліфікації конкретного суспільно небезпечного діяння, а також усвідомлення особою характеру вчиненого злочинного діяння, передбачення його негативних наслідків та ставлення до них. Слід зауважити, що вимогу про встановлення форми вини слід встановлювати з урахуванням комплексу усіх обставин вчиненого діяння, зокрема, способу, знаряддя злочину, кількості, характеру і локалізації поранень та інших тілесних ушкоджень, причин припинення злочинних дій, поведінки винного і потерпілого, що передувала події, їхніх стосунків.

Потрібно також встановити, чи не мав місце казус (так званий ексцес вини). Ексцес вини можна розглядати як вихід за межі сприйняття й

усвідомлення звичайної поведінки, що потягнула негативний результат із тяжкими наслідками від її реалізації при збігу певних обставин.

Доцент кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності, к.ю.н., доцент Гресь Ю.О. запитала, які обставини підлягають доказуванню у розслідуванні вбивств через необережність?

Макогін І.В. відповіла, що загалом до обставин, що підлягають доказуванню у розслідуванні вбивств через необережність, слід віднести такі: 1) факт вчинення вбивства через необережність; 2) причини настання смерті; 3) час і місце вчинення вбивства (нанесення смертельного ушкодження і настання смерті); 4) зовнішні умови, що відносяться до обстановки злочину; 5) механізм вбивства, в тому числі спосіб його вчинення і приховування; 6) хто вчинив вбивство; 7) форма вини і винуватість конкретної особи; 8) відсутність у винної особи мотивів і мети вбивства потерпілого; 9) емоційний і психічний стан винної особи; 10) кількість потерпілих і дані, що характеризують кожного потерпілого; 11) зв'язки і стосунки, що існували між винною і потерпілою особою.

Доцент кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності, к.ю.н., доцент Колодіна А.С. запитала, чи має значення при розслідуванні даного кримінального правопорушення механізм його вчинення?

Макогін І.В. відповіла, що дані про механізм вбивств через необережність набувають великого значення у криміналістичній характеристиці цього виду злочину. У криміналістичній характеристиці вбивств з необережності аналіз саме його механізму показує особливості злочинної події, що досліджується, та її наслідків, а також подальших дій винної особи. Так, у події вбивства з необережності слід виділити чотири стадії: 1) передкримінальна ситуація, що утворюється перед злочинними діями особи; 2) дії винної особи і особи потерпілого, що передують вчиненню злочину; 3) вчинення злочинної дії і настання смерті потерпілого; 4) дії винної особи після настання смерті потерпілого. Знання типових стадій, зовнішніх умов і суб'єктивних чинників події, що розслідується, дає змогу створити відповідні інформаційні моделі механізму вбивства з необережності і побудувати версії щодо інших елементів події. Можливо, що злочинець до певного моменту і не проявляє зі свого боку дій небезпечного характеру для оточуючих осіб. У такому разі необережні дії з боку винної особи проявляються внаслідок неправильної оцінки ситуації, що склалася на певний момент події або відсутності взагалі такої оцінки. Такі злочини

відносяться до імпульсивних і відбуваються нерідко в напруженій обстановці, що швидко змінюється, а свідомість винної особи не справляється з її аналізом і вона діє миттєво, інтуїтивно відповідно до своїх соціально-психологічних установок.

За результатами дослідження матеріалів кримінальних проваджень за ст.119 КК України можна зробити висновок, що вбивства через необережність характеризуються такими типовими способами вчинення:

- використання вогнепальної зброї;
- нанесення ударів по тілу потерпілої особи, що несумісні із життям;
- підпал приміщення чи іншого об'єкту, що викликало смерть потерпілої особи;
- порушення певних правил безпеки поводження з небезпечними для життя предметами і речовинами інших правил безпеки або службових обов'язків, що призвело до смерті потерпілого;
- злочинна бездіяльність винної особи.

Доцент кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності, к.ю.н., доцент Чіпко Н.В. запитала, які типові слідчі ситуації виникають на початковому етапі розслідування вбивств вчинених через необережність?

Макогін І.В. відповіла, що з аналізу слідчої та судової практики розслідування вбивств через необережність, можна виокремити такі групи типових слідчих ситуацій, що виникають на початковому етапі розслідування даного виду кримінального правопорушення:

- ситуація, що характеризується наявністю повних даних про місце, час, спосіб, форму вини та інші обставини розслідуваного вбивства, а підозрюваного в його здійсненні затримано;

- ситуація, в якій є дані щодо обставин події злочину, а також причетності до нього відомої особи, яка вчинила вбивство, однак підозрюваний покинув місце злочину, а також місце проживання і тому не був затриманий;

- ситуація, що характеризується наявністю деяких даних про вбивство (час, місце, спосіб вбивства, відсутність або наявність даних про особу жертви), але відсутні дані щодо форми вини і причетності до нього конкретної особи;

- ситуація, пов'язана зі зникненням конкретної особи і відсутністю її трупа, при наявності даних про те, що ця особа вбита, її труп заховано, а винна особа невідома.

Доцент кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності, к.ю.н., доцент Чумак С.П. запив, яке планування та програма подальшого етапу розслідування вбивств через необережність?

Макогін І.В. відповіла, що планування подальшого етапу розслідування вбивств через необережність здійснюється в залежності від ступеня вирішення завдань його початкового етапу та слідчої ситуації, яка склалась після завершення останнього. Доволі сприятливою для розслідування є ситуація, у відповідності до якої з джерел інформації вбачаються дані, щодо наявності вбивства з необережності, обстановка на місці події не змінена, а підозрюваний відомий і затриманий. Програма проведення подальшого розслідування спрямована на перевірку зазначених даних і включає в себе: 1) допит затриманого у підозрі вчинення вбивства через необережність; 2) проведення особистого обшуку підозрюваного та по місцю його мешкання; 3) огляд одягу, взуття, засобів, знарядь злочину та інших речових доказів, що мають відношення до події, що розслідується; 4) допит свідків, на яких вказує підозрюваний, а також раніше допитаних осіб (очні ставки); 5) слідчі експерименти; 6) призначення і проведення необхідних судових експертиз.

Друга слідча ситуація характеризується тим, що основні обставини вбивства через необережність з'ясовані, особа підозрюваного встановлена, але не затримана. В даній слідчій ситуації необхідно продовжувати збір і перевірку доказів щодо сутності і обставин вчинення злочину, а також доказів, що вказують на винуватість конкретної особи. Неможливість затримання підозрюваної особи зразу після вчинення ним вбивства зумовлюється найчастіше тим, що така особа покидає місце події і приховується від слідства, сподіваючись якимось чином уникнути притягнення до відповідальності. В цій слідчій ситуації потрібно негайно використати всі слідчі та оперативні можливості для його розшуку: допити його родичів, співмешканців, друзів, колег по роботі щодо можливого місця його перебування; провести обшуки за місцем його постійного або тимчасового проживання, у його родичів та знайомих з метою виявлення самого підозрюваного, який можливо ними приховується, знарядь і засобів вчинення вбивства, одягу і взуття, в які він був одягнений в момент вчинення злочину, або отримання відомостей щодо вірогідного місця його перебування; за необхідністю проводяться і відповідні негласні слідчі (розшукові) дії. Після затримання проводиться допит підозрюваного, особистий обшук, слідчий експеримент для перевірки його показань, очні ставки між ним та іншими учасниками події для з'ясування причин розбіжностей у їх показаннях та усунення відповідних протиріч. Якщо підозрюваний не визнає своєї вини, слід старанно перевіряти його аргументи

(наявність алібі, невірне сприйняття і тлумачення його дій свідками тощо). Слідчому необхідно побудувати несуперечливу систему наявних доказів і логічних висновків та вміло застосувати тактику їх використання для спростування неправдивих показань підозрюваного та його викриття у вчиненому вбивстві.

Після відповідей на запитання виступив **науковий керівник** – професор кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності, д.ю.н., професор Тіщенко Валерій Володимирович.

Науковий керівник зазначив, що дисертанту вдалося повністю виконати поставлені завдання дослідження завдяки використанню сукупності загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, зокрема таких як: історико-правовий та порівняльно-правовий метод, формально-логічний метод, системно-структурний метод, метод системно-функціонального аналізу, конкретно-соціологічний метод, статистичний.

Дисертація має наукову новизну, оскільки в дисертації вперше розглянуто і проаналізовано криміналістичні, кримінально-правові, процесуально правові та праксеологічні проблеми розслідування вбивств через необережність, що дало змогу сформувати окрему криміналістичну методику розслідування вказаного виду злочину, орієнтовану на вдосконалення практичної діяльності органів досудового розслідування.

Вагоме теоретичне та практичне значення має пропозиція автора щодо виокремлення спільних і відмінних рис умисних вбивств і вбивств через необережність, що дає змогу зосередити увагу на виявленні і врахуванні ознак таких видів вбивств та окреслює особливості організації і методики їх розслідування.

Слушною є розроблена автором доцільність аналізу механізму вбивства через необережність та виділення його стадій, що впливає на з'ясування правової і змістовної сутності події, її обставин та ролі її учасників, а саме: 1) докримінальна ситуація, що утворюється і спостерігається безпосередньо перед злочинною подією; 2) поведінка та дії винної особи і особи потерпілого, що передують вчиненню злочину; 3) вчинення злочинної дії і настання смерті потерпілого; 4) дії винної особи після настання смерті потерпілого

Теоретико-прикладне значення мають також висновки автора щодо виокремлення таких груп типових слідчих ситуацій, що виникають на початковому етапі розслідування даного виду кримінального правопорушення: 1) ситуація, що характеризується наявністю повних даних

про місце, час, спосіб, форму вини та інші обставини розслідуваного вбивства, а підозрюваного в його здійсненні затримано; 2) ситуація, в якій є дані щодо обставин події злочину, а також причетності до нього відомої особи, яка вчинила вбивство, однак підозрюваний покинув місце злочину, а також місце проживання і тому не був затриманий; 3) ситуація, що характеризується наявністю деяких даних про вбивство (час, місце, спосіб вбивства, відсутність або наявність даних про особу жертви), але відсутні дані щодо форми вини і причетності до нього конкретної особи; 4) ситуація, пов'язана зі зникненням конкретної особи і відсутністю її трупа, при наявності даних про те, що ця особа вбита, її труп заховано, а винна особа невідома.

Дисертація містить й інші положення, що мають важливе теоретичне та прикладне значення та наукову новизну.

Основні положення дисертаційного дослідження відображені у одинадцяти наукових публікаціях, у тому числі у п'яти статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях, перелік яких затверджено МОН України, а також шести тезах доповідей на науково-практичних конференціях. Дисертація становить самостійне дослідження, викладені у дисертації висновки і пропозиції становлять особистий здобуток автора.

Результати дисертаційного дослідження Макогін І.В. можуть бути використані як для подальшої теоретичної розробки питань, пов'язаних з формуванням криміналістичних характеристик кримінальних правопорушень з урахуванням їх класифікаційних ознак, властивостей винних осіб, особливостей механізму вчинення і слідової картини, побудови криміналістичних методик різних рівней, форм і видів, а також у правозастосовній діяльності для використання програм у побудові початкового і подальшого розслідування вбивств через необережність, а також тактики і технологій організації і проведення тактичних операцій і окремих слідчих дій.

У процесі підготовки дисертації Макогін І.В. плідно співпрацювала з науковим керівником протягом усього терміну навчання в аспірантурі, результатом чого є написання дисертаційного дослідження. Здобувач виконала індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план у повному обсязі. Всі заплановані види робіт були виконані своєчасно.

Щодо загальної оцінки роботи Макогін І.В. у процесі підготовки дисертації, виконання індивідуального плану наукової роботи, а також індивідуального навчального плану вона оцінюється на відмінно.

Викладене дозволяє зробити висновок про те, що дисертація Макогін І.В. на тему: «Методика розслідування вбивств, вчинених через необережність» є самостійним науковим дослідженням, яке відповідає всім встановленим вимогам, може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право, галузі знань 08 Право у разовій спеціалізованій вченій раді, а її автор заслуговує, на основі захисту, присвоєння наукового ступеня доктора філософії.

У обговоренні дисертаційного дослідження брали участь:

Доктор юридичних наук, професор Аркуша Л.І. зазначила, що дисертація вирізняється високим рівнем наукової обґрунтованості, повнотою аналізу джерел та актуальністю теми. Висловила позитивну оцінку дослідження, звернувши увагу на практичну значущість висновків і пропозицій автора. Робота рекомендована до публічного захисту.

Доктор юридичних наук, професор Самойленко О.А. підкреслила системність та ґрунтовність дослідження, наголосила на доцільності проведення емпіричного дослідження шляхом анкетування працівників органів досудового розслідування для додаткового підтвердження практичного значення результатів дослідження. У цілому дисертація схвалена як така, що відповідає вимогам та може бути рекомендована до публічного захисту.

Кандидат юридичних наук, доцент Гресь Ю.О. відзначила високий рівень підготовки дисертації, наявність значної теоретичної та практичної складової. Звернула увагу на доцільність запровадження окремих положень дисертації у діяльність слідчих органів. Дисертація рекомендована до публічного захисту.

Кандидат юридичних наук, доцент Колодіна А.С. вказала на належний рівень володіння матеріалом, актуальність проблематики та чітку структуру роботи. Зазначила, що особливої уваги заслуговує аналітична частина роботи, в якій проаналізовано типові слідчі ситуації, що виникають під час розслідування необережних убивств, та запропоновано тактичні рекомендації щодо їх вирішення. Загалом, висловила підтримку щодо допуску дисертації до публічного захисту.

Кандидат юридичних наук, доцент Чіпко Н.В. позитивно оцінила зміст і логічну побудову роботи, а також відзначила високий рівень наукової компетентності здобувача. Зазначила, що рекомендації, сформульовані дисертантом, є практично спрямованими і можуть бути використані у практичній діяльності органів досудового розслідування, зокрема слідчих, а

також у підготовці майбутніх фахівців у галузі криміналістики. Робота рекомендована до публічного захисту.

Кандидат юридичних наук, доцент Чумак С.П. констатував доцільність пропозицій та висновків, сформульованих у дисертації, та відзначив їх значення для вдосконалення методики розслідування вбивств, учинених через необережність. Висловив думку про доцільність допуску роботи до публічного захисту.

На основі результатів обговорення присутніх на засіданні вирішили запропонувати наступний

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення дисертації
Макогін Ірини Володимирівни на тему: «Методика розслідування
вбивств, вчинених через необережність», поданої на здобуття ступеня
доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081
«Право»**

Обґрунтування вибору теми дослідження. Права людини історично уплетені в соціальну діяльність людей, їхні суспільні відносини, способи буття індивіда. Вони є нормативною формою взаємодії людей, упорядкування їх суспільних і особистих відносин, координації їх вчинків і діяльності, запобігання суперечностей, протиборства, конфліктів на основі сполучення волі індивіда з волею інших людей, з нормальним функціонуванням суспільства і держави. Такі права, як право на життя, свободу й особисту недоторканність, є найбільш важливими і повинні беззастережно дотримуватися й охоронятися державою. Конституція України проголошує: «Людина, її життя та здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.». Тому законодавець приділяє значну увагу кримінально-правовій охороні суспільних відносин у зазначеній сфері, виділяючи кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи, які містяться в Розділі II Особливої частини Кримінального кодексу України. Такі кримінальні правопорушення і боротьба з ними є постійним об'єктом дослідження науковців. Вбивство з необережності відповідно до КК України належить до кримінальних правопорушень, за які передбачено застосування обмеження чи позбавлення волі як виду покарання, тобто розглядається не як кримінальний проступок, а як злочин.

Шкода, завдана злочинами, вчиненими з необережності, загалом перевищує шкоду від умисних злочинів. У деяких випадках сумарну матеріальну та моральну шкоду, спричинену необережними злочинами, взагалі неможливо точно оцінити.

Тим не менш, на сьогоднішній день, злочин, передбачений ст. 119 КК України, а саме «Вбивство через необережність», залишається недостатньо дослідженим. Аналізу даного кримінального правопорушення присвячена незначна кількість наукових праць (в основному кримінально-правового і кримінологічного напрямку), порівняно із дослідженням умисних вбивств та суміжних правопорушень. Вірогідно, це пояснюється уявленням про його меншу суспільну небезпеку ніж інших - умисних видів вбивств. Проте його не можна залишати поза увагою, оскільки вбивства, через необережність мають неабиякий суспільний резонанс, а їх наслідки мають такий же незворотній характер, як і від умисних вбивств - позбавлення життя людини. Розслідування даних правопорушень являє собою суттєву складність, пов'язану з доказуванням необережної форми вини, із встановленням всіх обставин вбивства та дійсної поведінки учасників події, з відмежуванням від інших видів кримінальних правопорушень, що посягають на життя і здоров'я особи, або від казусу.

Вказані особливості зумовлюють звернення до норм чинного кримінального законодавства та його аналізу задля чіткого визначення обставин, що підлягають доказуванню, у розслідуванні вбивств, що вчиняються через необережність, та правильної кваліфікації останніх. Разом з тим такі злочини привертають велику увагу громадськості, яка очікує швидкого, повного і неупередженого їх розкриття з подальшим справедливим покаранням винних осіб. Успіх у розкритті таких злочинів цілком залежить від професіоналізму слідчого і наявності сучасних науково обґрунтованих методик розслідувань.

Слід зазначити, що розробці теоретичних і практичних проблем криміналістики, і зокрема методики розслідування кримінальних правопорушень, приділялась значна увага українських вчених: Ю.П. Аленіна, Л.І. Аркуші, Л.Ю. Ароцкера, В.П. Бахіна, В.Д. Берназа, О.П. Вашук, А.Ф. Волобуєва, О.І. Галагана, В.Г. Гончаренка, М.В. Даньшина, О.М. Духенюк, В.А. Журавля, А.В. Іщенко, Н.І. Клименко, І.І. Когутича, О.Н. Колесніченка, В.П. Колмакова, В.О. Коновалової, В.С. Кузьмічова, В.К. Лисиченка, Є.Д. Лук'янчикова, О.В. Одерія, М.А. Погорецького, О.С.Сайнчина, М.В. Салтевського, О.А. Самойленко, Д.Б. Сергєєвої, Р.Л. Степанюка, В.В. Тіщенко, Д.М. Цехана, О.М. Цільмак, К.О. Чаплинського, С.С. Чернявського,

Ю.М. Чорноус, В.М. Шевчука, В.Ю. Шепітька, М.Г. Щербаковського, Б.В. Щура та ін.

Чимало наукових праць сучасних вчених-криміналістів присвячено проблемам розслідування умисних вбивств. Проте, аналізуючи літературу можна стверджувати, що з моменту проголошення Україною своєї незалежності і на даний час, включаючи дисертаційні дослідження, питанням розслідування вбивств через необережність приділялось мало уваги і, як правило, в загальному контексті методики розслідування вбивств. На теренах незалежної України, була захищена лише одна дисертація А.В. Іваниці на тему «Криміналістична характеристика та особливості розслідування вбивств через необережність» в 2015 році, яка станом на сьогоднішній день, не відповідає викликам сучасності, потребує певного вдосконалення, щоб відповідати вимогам, які постають нині перед слідчими підрозділами. У дисертації Т.О. Пакліної, «Юридико-психологічна характеристика вбивств, вчинених через необережність», захищеній у 2018 році розглядалися лише деякі психологічні аспекти розслідування таких злочинів, яких на даний час недостатньо у повній мірі, для забезпечення швидкого розслідування даних кримінальних правопорушень. Таким чином, цілком впевнено можна стверджувати, що наявних ґрунтовних наукових досліджень з цієї проблеми на сьогодні недостатньо. З іншого боку, відповідно до статистики Офісу Генерального прокурора України вбачається, що за січень – грудень 2022 року було обліковано 80 кримінальних правопорушень даного виду злочину, за січень – грудень 2023 року – 81, за січень – грудень 2024 року – 79, проте далеко не всі вони були розкриті і направлені до суду.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року (Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019); Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на 2021–2023 роки (розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 червня 2021 року № 756-р); Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки (наказ Міністерства внутрішніх справ України від 11 червня 2020 року № 454); Плану Південного регіонального центру Національної академії правових наук України № 148/3-Б «Регіональна юридична наука: сучасні завдання» на 2019–2024 роки. Воно є складовою наукових досліджень, виконаних на кафедрі криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія» та відповідає плану науково-дослідної роботи кафедри криміналістики Національного університету «Одеська юридична академія» «Пріоритетні напрями

криміналістичних досліджень у протидії кримінальним правопорушенням» на 2021–2025 роки, як складової плану науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Правове та соціальне життя людини у людиноцентристському вимірі у цифрову еру» на 2021–2025 роки (державний реєстраційний номер 0122U000266).

Мета і завдання дослідження. Мета дисертації полягає у формуванні основних положень методики розслідування вбивств через необережність і розробці криміналістичних тактико-організаційних і методичних рекомендацій з проведення досудового розслідування зазначеного виду вбивств.

Для досягнення такої мети були поставлені і вирішувались наступні завдання:

- окреслити правові погляди на виникнення поняття вбивства через необережність у минулому та розуміння його сутності і форм у чинному кримінальному законодавстві України;
- показати основні змістовні проблеми стратегії і тактики у побудові криміналістичних методик розслідування для визначення рівня і підстав виокремлення окремої методики розслідування вбивств через необережність;
- визначити коло обставин, що підлягають доказуванню у розслідуванні вбивств через необережність, і вказати на значення встановлення форми вини серед даних обставин;
- з'ясувати структуру криміналістичної характеристики вбивств, що вчиняються через необережність, та показати напрями використання знань стосовно її елементів та їх зв'язків для побудови версій і пошуку слідів у розслідуванні таких вбивств;
- визначити типові слідчі ситуації на початковому етапі розслідування вбивств через необережність, тактичні завдання, які ними обумовлюються, слідчі версії і засоби їх розв'язання;
- вказати на основні положення тактики проведення найбільш характерних слідчих дій і тактичних операцій на початковому етапі розслідування вбивств через необережність (огляду місця події і трупа, допиту свідків-очевидців; пред'явлення для впізнання; освідування запідозрюваної особи) та напрями і форми використання спеціальних знань;
- з'ясувати типові слідчі ситуації подальшого етапу розслідування вбивств через необережність, вказати на тактичні завдання у відповідності до них, версії і тактико-криміналістичні засоби їх перевірки і вирішення;
- виявити основні особливості організації тактичних операцій і тактики проведення окремих слідчих дій на подальшому етапі розслідування вбивств через необережність: затримання і допиту підозрюваної особи, обшуку,

слідчого експерименту; призначення і проведення судових експертиз (судово-медичних, судово-біологічних, молекулярно-генетичних, судово-криміналістичних, судово-технічних, судово-психологічних).

Об'єктом дослідження розглядаються правові та криміналістичні аспекти діяльності уповноважених осіб з розслідування вбивств через необережність.

Предметом дослідження є методика розслідування вбивств, вчинених через необережність.

Методи дослідження. Для досягнення мети дисертаційного дослідження з урахуванням об'єкта та предмета дослідження, його мети і завдань були використані такі загальні методи пізнання як діалектико-матеріалістичний, формально-логічний: аналіз, синтез, дедукція, індукція, аналогія, порівняння, абстрагування. За допомогою історико-правового і порівняльно-правового методів вивчалися питання виникнення і становлення понять злочинів, що вчиняються через необережність, сучасного розуміння таких злочинів, зокрема вбивства через необережність (підрозділи 1.1); формально-логічний метод застосовувався для класифікації криміналістичних методик (підрозділ 1.2), правильного встановлення сутності таких понять і формулювання їх визначення як окрема методика розслідування та її структура (1.2), окрема і типова слідча ситуація, для виділення спільних і окремих рис умисних вбивств і вбивств через необережність (1.3). Системно-структурний метод використовувався з метою виявлення взаємозв'язку між різними науковими дисциплінами (кримінального процесуального права, кримінального права, криміналістики) і утворення спільного погляду на поняття і зміст обставин, що підлягають доказуванню (1.2), на визначення структури криміналістичної характеристики вбивств через необережність (1.4). Метод системно-функціонального аналізу застосовувався для визначення і побудови програми розслідування вбивств через необережність на початковому і подальшому етапі розслідування (2.1 і 3.1). Конкретно-соціологічний метод використовувався для опитування працівників правоохоронних органів стосовно проблемних питань, що виникають у розслідуванні вбивств через необережність; статистичний - для узагальнення кількісних показників з питань, що відносяться до стану і динаміки вбивств через необережність.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що в дисертації вперше комплексно розглянуто і проаналізовано криміналістичні, кримінально-правові, процесуальні правові та правознавчі проблеми розслідування вбивств через необережність, що дало змогу сформулювати окрему криміналістичну методику розслідування вказаного виду злочину,

орієнтовану на вдосконалення практичної діяльності органів досудового розслідування. У процесі проведення дослідження були отримані результати, що характеризуються певною науковою новизною, а саме:

вперше:

- виокремлені спільні і відмінні криміналістично значущі риси умисних вбивств і вбивств, вчинених через необережність, що дало змогу зосередити увагу на виявленні і врахуванні ознак таких видів вбивств та показати особливості організації і методики їх розслідування;

- запропоновано на початку розслідування насильницького злочину, що супроводжується смертю потерпілого, застосовувати базову модель розслідування вбивств, а після виявлення ознак вбивства через необережність
- окрему методику розслідування даного виду злочину;

- обґрунтовано доцільність в аналізі механізму вбивства через необережність виділення чотирьох його стадій, що впливає на з'ясування правової і змістовної сутності події, її обставин та ролі її учасників: 1) докримінальна ситуація, що утворюється і спостерігається безпосередньо перед злочинною подією; 2) поведінка та дії винної особи і особи потерпілого, що передують вчиненню злочину; 3) вчинення злочинної дії і настання смерті потерпілого; 4) дії винної особи після настання смерті потерпілого;

- визначені напрями, засоби і методи вирішення тактичних завдань в залежності від типових слідчих ситуацій на початковому і подальшому етапах розслідування вбивств через необережність;

удосконалено:

- систему процесуальних і криміналістичних засобів встановлення форми вини особи, яка вчинила вбивство або нанесення тяжких тілесних ушкоджень, що спричинили смерть потерпілого, та оцінки наявності або відсутності вини особи за сукупності всіх обставин кримінально релевантної події;

- положення, стосовно кола обставин, що підлягають доказуванню, з урахуванням таких, що підтверджують чи спростовують необережну форму вини підозрюваної особи або її винність в цілому, мотиву і мети докримінальної поведінки винної особи, а також відсутності мотиву і мети вбивства потерпілої особи;

- визначення поняття та структури криміналістичної характеристики злочинів, передбачених ст. 119 Кримінального кодексу України, акцентуючи увагу на тих криміналістично значущих ознаках, що властиві саме вбивству через необережність: даних щодо винної особи та її докримінальної поведінки, механізму та способу вбивства через необережність, обстановки

злочинної події, наявності і характеру зв'язків особи злочинця і особи потерпілого, особливостей слідової картини;

- положення щодо вирішення складних завдань розслідування вбивств через необережність за допомогою не тільки окремих слідчих (розшукових) дій, а також за допомогою відповідних тактичних операцій: встановлення підозрюваної особи у масованій бійці, затримання підозрюваного «за гарячими слідами», виявлення трупа зниклої особи та встановлення причин і обставин її смерті, розшук і затримання підозрюваної особи, що переходять від слідства та деякі інші.

дістало подальшого розвитку:

- класифікація криміналістичних методик відповідно до їх рівней і видів, що дозволило виокремити методику розслідування вбивств через необережність як видову, а методику розслідування вбивств в цілому - як базову методику;

- теоретичні положення щодо значення встановлення наявності, форми і видів вини у розслідування подій, що супроводжуються настанням смерті потерпілої особи;

- теоретичні положення щодо виділення і їх вирішення на початковому етапі розслідування вбивств через необережність трьох стратегічних завдань: 1) з'ясування сутності кримінально релевантної події; 2) з'ясування основних обставин події та її попередня кваліфікація; 3) встановлення і затримання підозрюваної особи;

- визначення і значення типових слідчих ситуацій на початковому і подальшому етапах у розслідуванні кримінального правопорушення, зокрема в розслідуванні вбивств через необережність;

- наукові пропозиції щодо виокремлення у положеннях щодо проведення окремих слідчих дій і тактичних операцій не тільки тактичних, але й технологічних аспектів, що включають організаційно-управлінську діяльність та рекомендації з побудови типових алгоритмів у підготовці і проведенні слідчих (розшукових) дій.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання положень, рекомендацій і висновків проведеного дисертаційного дослідження в таких напрямках:

- в правозастосовній діяльності- для використання програм у побудові початкового і подальшого розслідування вбивств через необережність, а також тактики і технологій організації і проведення тактичних операцій і окремих слідчих дій (акт впровадження у практичну діяльність підрозділів Головного управління Національної поліції в Черкаській обласній від 1 травня 2025 року);

- науково-дослідній діяльності - для подальшої теоретичної розробки питань, пов'язаних з формуванням криміналістичних характеристик кримінальних правопорушень з урахуванням їх класифікаційних ознак, властивостей винних осіб, особливостей механізму вчинення і слідової картини, а також з побудови криміналістичних методик різних рівней, форм і видів (акт впровадження у наукову діяльність Одеського державного університету внутрішніх справ від 2 червня 2025 року);

- освітньому процесі - при викладанні навчальних дисциплін «Криміналістика», «Кримінальне процесуальне право», «Кримінальне право», «Методика і тактика розслідування кримінальних правопорушень проти життя і здоров'я особи» (акт впровадження у освітній процес Національного університету «Одеська юридична академія» від 12 травня 2025 року).

Особистий внесок здобувача. Дисертація становить самостійне дослідження, викладені у дисертації висновки і пропозиції становлять особистий здобуток автора.

Апробація результатів дослідження. Положення та висновки дисертаційного дослідження обговорювались під час засідання кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія». Основні результати наукового дослідження були оприлюднені на: Міжнародній науково-практичній конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень» (м. Одеса, 19 травня 2023 року), Міжнародній науково-практичній конференції «Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття» (м. Одеса, 17 червня 2022 року), Міжнародній науково-практичній конференції «III Наукові читання пам'яті Ганса Гросса» (м. Чернівці, 08 грудня 2023 року), Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні напрями, засоби та методи протидії злочинності в умовах воєнного стану» (м. Одеса, 20 жовтня 2023 року), Міжнародній науково-практичній конференції «Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів» (м. Одеса, 26 квітня 2024 р.), Криміналістичних читаннях «Методологічні засади криміналістики: традиції та новації» (м. Харків, 28 березня 2025 року).

Публікації. Основні положення дисертаційного дослідження відображені у одинадцяти наукових публікаціях, у тому числі у п'яти статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях, перелік яких

затверджено МОН України, а також шести тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

**Список публікацій здобувача за темою дисертації та відомості про
апробацію матеріалів дисертації:**

Список публікацій здобувача, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації

1. Макогін І.В. Сприйняття та аналіз слідової картини вбивства, вчиненого з необережності. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*. 2023. № 61. С. 93-96. URL : <https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc61/19.pdf>

2. Макогін І.В. Завдання, які постають перед слідчим, під час розслідування вбивств з необережності, та способи їх вирішення. *Юридичний вісник*. 2023. № 5. С. 108-113. URL : http://yurvisnyk.in.ua/v5_2023/14.pdf

3. Макогін І.В. Огляд місця події, як невідкладна слідча (розшукова) дія при розслідуванні вбивств з необережності. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2023. № 5 (52). С. 87-91. URL : http://pjuv.nuoua.od.ua/v5_2023/17.pdf

4. Макогін І.В. Особливості допиту підозрюваної, у вчиненні вбивства з необережності, особи. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2023. № 6 (53). С. 162-165. URL : http://pjuv.nuoua.od.ua/v6_2023/30.pdf

5. Макогін І.В. Слідчий експеримент, як пізнавальна слідча дія при розслідуванні вбивств, вчинених з необережності. *Юридичний вісник*. 2023. № 6. С. 248-254. URL : http://yurvisnyk.in.ua/v6_2023/32.pdf

Список публікацій здобувача, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації та додатково відображають її наукові результати

1. Чіпко Н.В., Макогін І.В. Особа потерпілого як елемент криміналістичної характеристики при розслідуванні вбивств з необережності. *Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень* : матеріали міжнародна науково-практична конференція (м. Одеса, 19 травня 2023 р.). Одеса, 2023. С. 444-447.

2. Чіпко Н.В., Макогін І.В. Деякі способи вчинення вбивств з необережності. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI*

століття (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права): матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 17 червня 2022 р.). Одеса, 2022. С. 561-563.

3. Макогін І.В. Призначення та проведення судових експертиз при розслідуванні вбивств з необережності. *III Наукові читання пам'яті Ганса Гросса*: збірник тез міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернівці, 08 грудня 2023 року). Чернівці, 2023. С. 85-88.

4. Макогін І.В. Найпоширеніша типова слідча ситуація початкового етапу розслідування вбивств через необережність. *Сучасні напрями, засоби та методи протидії злочинності в умовах воєнного стану*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 110-річчю від дня народження видатного вченого-криміналіста, доктора юридичних наук, професора Віктора Павловича Колмакова» (м. Одеса, 20 жовтня 2023 року). Одеса, 2023. С. 109-112.

5. Макогін І.В. Використання спеціальних знань при розслідуванні вбивств, вчинених з необережності. *Європейські орієнтири розвитку України*: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 26 квітня 2024 р.). Одеса, 2024. С.543-544.

6. Макогін І.В. Криміналістична характеристика підозрюваного у вбивстві через необережність. *Методологічні засади криміналістики: традиції та новації*: Збірник матеріалів Криміналістичних читань, присвячених пам'яті академіка В. О. Коновалової (м. Харків, 28 березня 2025 р.). Харків, 2025. С. 159-162.

Характеристика особистості здобувача. У 2020 році закінчила з відзнакою Національний університет «Одеська юридична академія» за спеціальністю «Право». З 09.02.2021 по 16.10.2023 працювала помічником судді Кам'янського районного суду Черкаської області. З 19.10.2023 по 04.12.2024 була дізнавачем сектору дізнання Черкаського РУП ГУНП в Черкаській області. З 2024 працює на посаді старшого юрисконсульта відділу правового забезпечення ГУНП в Черкаській області. У 2021 році вступила до аспірантури Національного університету «Одеська юридична академія».

Особистий внесок здобувача. Викладені в дисертації положення, які виносяться на захист, розроблені автором особисто.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана сучасною науковою мовою, стиль викладання відповідає прийнятному у науковій

літературі й забезпечує легкість та доступність сприйняття наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційного дослідження.

Дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами від 03.05.2024, № 507).

Загальний висновок. Враховуючи викладене вважаємо, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Макогін Ірини Володимирівни на тему «Методика розслідування вбивств, вчинених через необережність», відповідає спеціальності 081 «Право», вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами від 03.05.2024, № 507), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами від 31.05.2019, № 759) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами від 03.05.2024, № 507) та **рекомендується до захисту на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».**

У результаті відкритого голосування учасники засідання фахового семінару одноголосно подали голоси «за». Ніхто із учасників фахового семінару не проголосував «проти» рекомендації дисертаційної роботи Макогін Ірини Володимирівни до захисту в разовій спеціалізованій вчентій раді. Науковий керівник Тіщенко В.В. участі в голосуванні не приймав.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про дисертацію Макогін Ірини Володимирівни на тему «Методика розслідування вбивств, вчинених через необережність», представленій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Макогін Ірини Володимирівни відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами від 31.05.2019, № 759) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами).

3. Рекомендувати дисертацію Макогін Ірини Володимирівни на тему «Методика розслідування вбивств, вчинених через необережність», до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

4. Запропонувати Вченій раді склад наступний разової спеціалізованої вченої ради для проведення публічного захисту:

Голова разової спеціалізованої вченої ради: професор кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., професор Самойленко Олена Анатоліївна.

Рецензент: доцент кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент Гресь Юлія Олегівна.

Рецензент: кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент Колодіна Анна Сергіївна.

Офіційний опонент: завідувач кафедри криміналістики Національного університету імені Ярослава Мудрого, д.ю.н., професор Шевчук Віктор Михайлович.

Офіційний опонент: професор кафедри кримінального процесу та криміналістики Одеського державного університету внутрішніх справ, к.ю.н., професор Янковий Микола Олександрович.

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 7; проти – немає; утримались – немає; науковий керівник участі у голосуванні не приймав.

**Головуючий на засіданні,
професор кафедри криміналістики,
детективної та оперативно-розшукової
діяльності,
доктор юридичних наук, професор**

Дмитро ЦЕХАН

Секретар засідання

Анастасія МУРАШКО